Tiedote 14.12.2009

Tuottavuuserot selittävät elintarvikkeiden hintamarginaalien kasvua

Väliportaiden osuus ruuan kuluttajahinnasta on kasvanut 2000−luvulla, ja tuottajien saama osuus on pienentynyt. Tämä hintamarginaalien kasvu elintarvikkeiden kuluttajahinnoista on saanut viime aikoina osakseen runsaasti huomiota ja aiheuttanut kriittistä keskustelua julkisuudessa.

Tuoreen MTT:n tutkimuksen mukaan tuottavuuden nopea kasvu maataloudessa on ollut pitkällä aikavälillä merkittävin syy tuottajan ruoan hinnasta saaman osuuden laskuun. Maatalouden kokonaistuottavuus on kasvanut viime vuosikymmeninä keskimäärin nopeammin kuin muilla elintarvikeketjun toimialoilla elintarviketeollisuudessa sekä tukku− ja vähittäiskaupassa.

Markkinoilla tuottajahinnat laskevat elintarvikkeiden kuluttajahintoja nopeammin, jolloin väliportaiden suhteellinen osuus ruuan hinnasta kasvaa, tarkentaa professori Timo Kuosmanen.

TYÖN TUOTTAVUUS PARANTUNUT

Erityisesti työn tuottavuus on kohentunut maataloudessa huomattavasti. Vuonna 2007 maataloustuotantoon käytettyjen työtuntien kokonaismäärä oli laskenut alle kolmannekseen vuoden 1970 tasosta.

Pääomainvestoinnit selittävät osan työn tuottavuuden kasvusta, mutta tekninen kehitys ja toiminnan tehostuminen ovat kasvattaneet tuottavuutta kaikista eniten, sanoo erikoistutkija Timo Sipiläinen.

Tuottavuuden kasvulla voidaan selittää melkein kokonaan elintarvikeketjun toimialojen hintaindekseissä havaitut vaihtelut. Maataloudessa tuottavuuskasvun vaikutus on siirtynyt myös kokonaisuudessaan tuottajahintoihin: yhden prosentin tuottavuuden kasvu on johtanut keskimäärin yhden prosentin laskuun tuottajahinnoissa.

Tukku− ja vähittäiskaupassa vaikutus on samansuuntainen mutta pienempi: yhden prosentin tuottavuuden kasvu on johtanut keskimäärin vain alle 0,6 prosentin laskuun kuluttajahinnoissa. Siten kaupan ala on pystynyt siirtämään osan tuottavuuskasvun hyödyistä yritysten katteisiin.

HINTOIHIN LISÄÄ LÄPINÄKYVYYTTÄ

Tutkimus osoittaa kaupan ja elintarviketeollisuuden mahdollisen markkina− ja neuvotteluvoiman alentavan tuottajan saamaa osuutta ruuan hinnasta entisestään. Tällöin myös osa maataloustuesta vuotaa niiden toimijoiden katteisiin, joilla on markkinavoimaa, kertoo professori Jyrki Niemi.

Niemen mukaan elintarvikeketjun hinnanmuodostuksen tarkempi analysointi edellyttäisi hintatietojen parempaa läpinäkyvyyttä, varsinkin elintarviketeollisuuden ja kaupan välillä.
Elintarviketeollisuuden ja kaupan väliset hintatiedot ovat liikesalaisuuksia, joita ei tällä hetkellä ole saatavissa edes tutkimuskäyttöön.

Lisätietoja:
professori Timo Kuosmanen , MTT, puh. 040 353 8393, timo.kuosmanen@mtt.fi
professori Jyrki Niemi, MTT, puh. 0400 753 011, jyrki.niemi@mtt.fi
erikoistutkija Timo Sipiläinen, MTT, puh. 040 358 0489, timo.sipilainen@mtt.fi

Tutkimusraportin Maataloustuen ja tuottavuuden vaikutukset elintarvikkeiden hintamarginaaleihin ja hinnanmuodostukseen voi ladata pdf−tiedostona osoitteesta:
http://www.mtt.fi/mttkasvu/pdf/mttkasvu3.pdf

Julkaisun tiedot:
Kuosmanen, T., Niemi, J. & Sipiläinen, T. Maataloustuen ja tuottavuuden vaikutukset elintarvikkeiden hintamarginaaleihin ja hinnanmuodostukseen. MTT Kasvu 3, Jokioinen, 49 p.

MTT (Maa− ja elintarviketalouden tutkimuskeskus) on johtava maatalous− ja elintarviketutkimusta sekä maatalouden ympäristöntutkimusta tekevä laitos. Tutkimusalojamme ovat bioteknologia− ja elintarviketutkimus, kasvintuotanto, kotieläintuotanto, talous, teknologia ja ympäristö. Tuotamme ja välitämme tieteellistä tutkimustietoa sekä kehitämme ja siirrämme teknologiaa koko maatalous− ja elintarvikesektorille. Lisätietoja www.mtt.fi